Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Forskjellige Meddelelser.

Beretning

om det kongelige Theaters Virksomhed i Finansaaret 1876—77.

Forestillingernes Antal har været 265, hvoriblandt 2 for Theatrets Alderdomsforsørgelsesfond, 1 for Ballettens private Pensionsfond og 1 for Hr. kongelig Skuespiller Hultmann ved hans Afgang fra Theatret. Fradrages disse 4 Forestillinger, bliver der tilbage, som opførte til Indtægt for Theatret, 261 Forestillinger, nemlig 56 uden Abonnement og 205 med Abonnement, hvoraf 21 om Onsdagen. Med Undtagelse af de to første Søndage i September og Nytaarsaften er der i Sæsonen spillet paa alle Aftener, hvor det efter Helligdagsloven er tilladt at opføre Skuespil.

De i Budgettet anførte 5 Forestillinger til nedsat Pris var det paaregnet at give om Eftermiddagen førend den ordinære Forestilling; men da dette stødte paa Vanskeligheder er der med Ministeriets Billigelse kun givet 1 Forestilling til nedsat Pris, nemlig den 27de Maj, da „Henrik og Pernille“ og „Kong Salomon og Jørgen Hattemager“ opførtes.

Antallet af de givne Stykker vare 57, hvoriblandt 22 originale, foruden 10 Balletter, 4 Dandse- og 7 musikalske Divertissementer.

Med Hensyn paa Digtarterne var Forholdet saaledes:

A. De 22 originale.	Tragedie og alvorligt Drama	7
	Komedie og Lystspil	11
	Opera eller Syngestykke	2
	Vaudeville	2
		22.
B. De 35 fremmede.	Tragedie og alvorligt Drama	3
	Komedie og Lystspil	15
	Opera eller Syngestykke	17
		35.

Med Hensyn paa Forfattere og Komponister var Forholdet følgende:

A. De originale Stykker:

I. Forfattere.	Af Holberg	3	Stykker
	— Oehlenschläger	2	—
	— J. L. Heiberg	3	—
	— H. Hertz	2	—
	— H. P. Holst	1	—
	— A. Hertz	1	—
	— F. Holst	1	—
	— Ipsen	2	—
	— Bjørnson	2	—
	— Anonyme	3	—
II. Komponister.	Af Du Puy	1	Stykke
	— Hartmann	1	—

B. De fremmede Stykker:

I. Berømte Forfattere.	Af Molière	1	Stykke
	— Scribe	1	—
	— Victorien Sardou	1	—
	— E. Augier	1	—
	— A. de Musset	1	—
II. Berømte Komponister.	Af Mozart	2	Stykker
	— Weber	1	—
	— Boyeldieu	1	—
	— Rossini	2	—
	— Mehul	1	—
	— Auber	1	—
	— Verdi	1	—
	— Gounod	2	—
	— Wagner	1	—

De nye Stykker, det er de, som første Gang ere opførte i dette Theateraar, vare:

De tre Crispiner,
Væddekampen i Cremona,
Rolands Datter,
Den forbandlede Konge,
Lady Tartuffe,
En højbaaren Gjæst,
A-ing-fo-hi,
Mellem Slagene,
Ferréol,
Rejsen til Gotha,
En Opvækkelse,
Student og Komediant, og
Skuespillerinden.
Samt af Balletter: Fra Siberien til Moskou.
} 14 Nyheder.

Med Undtagelse af „En Opvækkelse" har Theatret i det Hele havt Held med de nye Helaftensstykker. Det nævnte Skuespil har vistnok sine Fejl. Men i vor Tid, hvor saa faa dygtige Kræfter hellige sig til den dramatiske Digtekunst, forekommer det mig i det Hele, at det er en Pligt for Theatret at være nænsom over for de originale Forfattere. Det var at ønske, at denne Opfattelse maatte gjøre sig gjældende hos Publikum, saa at man her, ligesom i Frankrig, maatte vise større Henhynsfuldhed over for den begyndende dramatiske Forfatter, og at man ikke ved alt for stor Strenghed tvinger Theatret til at nægte ham at se sit Stykke opført og derved afskærer ham den bedste Vej til at blive opmærksom paa sine Fejl. Med Hensyn paa „En Opvækkelse" skal jeg endnu kun tilføje, at Theatrets Censor, Hr. Professor Molbech, i sin Betænkning over Stykket i det Hele har udtalt sig paa en særdeles fordelagtig Maade om det.

Af de Smaastykker, med hvilke det er nødvendigt for Theatret efterhaanden at forøge sit Repertoire, navnlig af Hensyn til de Forestillinger, hvori Balletten medvirker, er der ligeledes 1, som ikke har behaget, nemlig „Rejsen til Gotha" af Alfred de Musset. Forfatteren, der har valgt Kjærlighed og Distraktion til sit Thema, har, om end hans Behandling er temmelig bizarre og overdreven, dog ikke fornægtet sin Aandrighed i denne lille, i „Porcelænsstilen" holdte, uskyldige Skæmt — en Skæmt, som Publikum imidlertid ikke kunde gaa ind paa, hvorfor Stykket blev henlagt efter 3 Forestillinger.

Af de opførte Nyheder ere 7 antagne i forrige Theateraar eller tidligere, Resten i dette.

Ældre, i flere Aar henlagte Stykker, som gaves i ny Indstudering, vare:

Erik og Abel,
Maskeraden,
Christiane,
De Unges Forbund,
Scapins Skalkestykker,
Dronning Marguerites Noveller,
Kong Salomon og Jørgen Hattemager,
Svend Dyrings Hus,
Don Juan,
Tryllefløjten,
De forliebte Haandværksfolk,
Troubadouren,
Faust,
og desuden Balletterne:
Valkyrien,
Fjernt fra Danmark,
Bellmann,
Fjeldstuen,
Valdemar.
} 18.

Følgende Oversigt viser, hvor ofte ethvert Stykke har været opført i Theateraaret. De, som ikke have opnaaet 3 Forestillinger, ere imidlertid ikke anførte.

De tre Crispiner	17	Gange
Væddekampen i Cremona	16	—
A-ing-fo-hi	16	—
Mellem Slagene	16	—
Fra Siberien til Moskou	16	—
Ungdom og Galskab	15	—
Ferréol	14	—
Den forvandlede Konge	12	—
Lady Tartuffe	12	—
Dronning Marguerites Noveller	12	—
Don Juan	11	—
En Fallit	10	—
Tryllefløjten	9	—
Fjernt fra Danmark	9	—
Barberen i Sevilla	8	—
Rolands Datter	7	—
Scapins Skalkestykker	7	—
Student og Komediant	7	—
Ildløs i Klostret	7	—
Grøns Fødselsdag	6	—
De Unges Forbund	6	—
Christiane	6	—
Napoli	6	—

Erik og Abel	5	Gange
Det lykkelige Skibbrud	5	—
Hærmændene paa Helgeland	5	—
Recensenten og Dyret	5	—
Giboyers Søn	5	—
Kysset	5	—
Kong Salomon og Jørgen Hattemager	5	—
Jægerbruden	5	—
De forliebte Haandværksfolk	5	—
Valkyrien	5	—
Fjeldstuen	5	—
Henrik og Pernille	4	—
Maskeraden	4	—
En højbaaren Gjæst	4	—
Efteraarssol	4	—
Arbejderliv	4	—
Liden Kirsten	4	—
Skatten	4	—
Den Stumme i Portici	4	—
Faust	4	—
Advokat Pathelin	4	—
Livjægerne paa Amager	4	—
Amors Genistreger	3	—
Valgerda	3	—
Tartuffe	3	—
Rejsen til Gotha	3	—
Hans Heiling	3	—
Den hvide Dame	3	—
Wilhelm Tell	3	—
Blomsterfesten	3	—

I det Hele er der opført:

38 Skuespil tilsammen	246	Gange
19 Operaer og Syngestykker	91	—
10 Balletter	52	—

Af det ovenfor Anførte vil det ses, at vort ældre nationale Repertoire ikke er repræsenteret paa en saa fyldig Maade, som man kunde vente. Dette Repertoire er dels i et tidligere Tidsrum fremført oftere end ønskeligt, naar en levende Interesse skulde vedligeholdes for det: dels har Theatret i de senere Aar mistet en Række Kunstnere, hvis Fremstilling i væsentlig Grad gav det nævnte Repertoire sit Præg. Selv om det med de nuværende Kræfter kan, som jeg haaber, gives i en tilfredsstillende Form, er det at forudse, at det mindre vil behage dem, der endnu have et friskt Indtryk af den tidligere Fremstilling, og at Besøget ved saadanne Forestillinger derfor vil blive ringe.

Det er desuagtet en Selvfølge, at det omhandlede Repertoire baade bør og skal frem-

stilles uden Hensyn til, at det maatte skaffe Theatret en mindre Indtægt. Naar jeg i det nys forløbne Theateraar har været mere tilbageholdende i saa Henseende, end man maaske maatte billige, er det, fordi jeg i Theatrets sande Interesse har troet at maatte tage Hensyn til at Udgift og Indtægt burde balancere. Det har stillet sig for mig, som om Intet vilde være mere uheldigt for Theatrets Bestaaen som Statsinstitution, end om det atter i Aar skulde have arbejdet med Tab. Det vil imidlertid nedenfor ses, at det er lykkedes ikke alene at opnaa Balance, men ogsaa at kunne afbetale en Del af den arvede Underbalance, og det vil formentlig indrømmes, at det er sket uden at anvende uværdige Midler. Efter at det saaledes har vist sig, at Theatret, skjøndt det i Aar har virket under mindre heldige Vilkaar, kan bære sig, er der god Udsigt til, at Omstændighederne fremtidig ville tillade, at der bringes et rettere Forhold tilstede mellem de originale og de fremmede Stykker, der fremstilles paa Scenen. At naa dette Maal vil være min alvorlige Stræben.

Prøver.

Af fuldstændige Prøver, Arrangementsprøverne indbefattede, har der været afholdt (paa Scenen eller i Koncertsalen):

Skuespil	229		
Opera	63		
Ballet	52		
		344	
Af Scene- og delvise Prøver:			
Skuespil	34		
Opera	24		
Ballet	14		
		72	
Af Dekorationsprøver i alt		25	
Af Musikprøver i alt		13	
			454
Desuden har der været afholdt:			
Af Oplæsninger			20
Af Klaverprøver			71
Fremdeles paa Balletskolen:			
Af Prøver	92		
Af Sceneprøver	100		
		192	
			192
			737

Den samlede Sum af Prøver udgjør:

Skuespil	295	
Opera	175	
Ballet	267	
		737

Foruden de ovennævnte har der været afholdt forskjellige ikke paa Prøvelisten anførte Prøver, navnlig Klaverprøver. Korprøvernes Antal kan ikke angives.

Doubleringer.

42 Roller have været doublerede af 18 Personer.

Skuespilelever.

Af disse ere 7 optraadte i 24 forskjellige Roller. Desuden er Lystspillet „Rosa og Rosita" indstuderet med 5 af dem, dog uden at blive opført. Det var min Agt at lade Eleverne til Øvelser indstudere endnu et Par Stykker, men jeg har manglet de fornødne Kræfter til Planens Gjennemførelse, idet de enkelte Skuespillere, der egne sig til Lærere, have været i høj Grad optagne af deres egen Virksomhed.

Sygemeldinger.

Disse have 92 Gange foraarsaget Forandring i det ugentlig fastsatte Repertoire. 29 Gange har Forestillingsforandringen fundet Sted samme Dag (rød Plakat).

Det største Antal Sygemeldte paa 1 Dag var 12.

Afgang blandt Personalet.

I Theateraaret ere følgende afgaaede:

Kongelig Skuespiller Hr. Gundersen,
— Skuespillerinde Fru Liebe,
— Skuespiller Hr. Hultmann,
— Skuespillerinde Fru Schiemann,
Skuespiller Hr. Eckardt,
Skuespillerinde Frøken Hagen,
Dandser Hr. Fredstrup,
— Hr. Stramboe,
Sekonddandser Hr. Hoppensach,
Sekonddandserinde Fru Gade,
Balletdandser Hr. Busch,
Balletdandserinde Frk. Eidrup,
— Fru Thygesen.

Aspiranter.

Af disse har der meldt sig c. 50, hvoraf 1 er antagen paa Prøve.

Indsendte Stykker.

Der har i Theateraaret været indsendt 91 Stykker til Bedømmelse. Af disse ere 15, hvoriblandt 3 Operatexter, antagne til Opførelse. — Resten er forkastet.

Den pekuniære Status.

Idet jeg iøvrigt henviser til den detaillerede Regnskabsoversigt, skal jeg kun her anføre:

Theatrets samlede Indtægt beløber sig til 799,327 Kr. 39 Ø., dets Udgift til 761,614 Kr. 53 Ø., altsaa fremkommer der et Overskud = 37,614 Kr. 53 Ø.

Af den samlede Indtægt udgjør Forestillingsindtægterne 697,164 Kr. 75 Ø., hvilket giver i Gjennemsnit 2,671 Kr. 13 Ø. for hver Forestilling. Fraregnes 5 Forestillinger, ved hvilke fremmede Kunstnere have medvirket, og hvis Brutto-Indtægt har været meget stor, uden at Theatret, navnlig paa Grund af det meget betydelige Honorar til Mad. Trebelli og Hr. Behrens, har havt nogen væsentlig større Netto-Indtægt end ved en almindelig god Forestilling, bliver Gjennemsnitsindtægten pr. Forestilling = 2,630 Kr. 83 Ø. (den budgetterede Gjennemsnitsindtægt er = 2,650 Kr.).

Betragtes ligeledes med Fradrag af de 5 ovennævnte Forestillinger Forestillingsindtægterne i Forhold til Skuespilarterne, har Gjennemsnitsindtægten været:

for Skuespil	2,635 Kr.
for Opera	2,819 —
for Forestillinger, hvori Ballet	2,450 —

Operaen har saaledes givet den største Indtægt. I saa Henseende maa dog erindres, at de aftenlige Udgifter ved Operaen (ligesom ogsaa ved Balletten) ere betydelig større end ved Skuespillet.

Sluttelig skal jeg tillade mig at nævne nogle i Theateraaret trufne administrative Foranstaltninger.

— Kontrollørernes Antal, der tidligere var 40, er bleven formindsket med 11; herved er indvunden 3,876 Kr. aarlig.

— Det er paalagt Garderobeforpagterne at yde Kontrollørerne en nærmere bestemt Medhjælp, og samtidig er deres Forpagtningsafgift forøget med 3,348 Kr.

— Da Theatrets 29 Kontrollører i fornødent Fald ville kunne yde den i Theatret vagthavende Politiassistent tilstrækkelig Bistand til Ordens Overholdelse, er den tidligere til Politibetjente ydede Betaling bortfalden, hvorved er besparet 1,665 Kr.

— Ved et noget forandret Billetsystem er Udgiften til Billetter i 1876—77 formindsket med c. 470 Kr., og der vil desuden ved denne Forandring i en længere Aarrække kunne spares c. 1,800 Kr. aarlig.

— For Retten til at sælge Programmer i Theatret har der hidtil uden Betaling været ydet Trykning og Opslag af Theatrets Plakater. Foruden dette Vederlag har vedkommende Forhandler forpligtet sig til at betale en aarlig Afgift af 1,000 Kr.

— Theatrets Kulleverance har i Aar for første Gang været bortliciteret. Udgiften til Kul, der ifjor beløb sig til 12,019 Kr., har i sidste Theateraar udgjort 9,007 Kr., eller 3,012 Kr. mindre.

— Den saakaldte Koncertsal i Magasinbygningen er bleven delt — rigtignok paa en temmelig primitiv Maade — saaledes, at den mindre Del benyttes til Korets Syngeskole, medens den større er indrettet til en Scene, der dels bruges til Prøver for mindre Stykker, dels til Elevernes Øvelser.

— Paa Kroneloftet er der fra 21de Januar d. A. indrettet et Lokale for Partiturlæsere. Antallet af solgte Billetter har været 84.

— Theatret har hidtil ikke ejet nogen „Skitsebog" over dets Dekorationer m. m. Da det ved nye Stykkers Iscenesættelse er af Betydning nøjagtig at vide, hvad Theatret ejer af de

nævnte Gjenstande, er det paalagt Theatermaleren i Løbet af indeværende Aar at tage Skitser af alle Theatrets Dekorationer m. m.

— Kapellets saakaldte Biinstrumentister ere fra den 1ste d. M. optagne paa det egentlige Lønningsreglement og derved tillige blevne Medlemmer af Theatrets Alderdomsforsørgelseskasse.

— Korpersonalets Lønningsforhold ere ordnede saaledes, at der er fastsat 4 Lønningsklasser fra 450 til 750 Kr. for Korister og 4 fra 350 til 600 Kr. for Koristinder. For disse Sidstes Vedkommende ere de saakaldte „Pyntepenge" indbefattede under Lønningen.

— Da Lønningerne for Kapellets Medlemmer, for Korps de Ballet og for Korpersonalet ere forhøjede i Løbet af Theateraaret, ere de Paagjældende underrettede om, at de almindelige Gratifikationer, der hidtil ere givne ved Feriens Begyndelse, fremtidig ville bortfalde.

— Balleteleveres Undervisning i de almindelige Skolefag, der for Drengenes Vedkommende gaves i Lærerens, for Pigernes i Lærerindens private Bolig, har hidtil været meget mangelfuld og været indskrænket til 9 à 10 Timer ugenlig. Fra det nye Theateraars Begyndelse er der givet Skolen Lokale i selve Theaterbygningen; Undervisningen er udvidet til 24 Timer om Ugen, og 3 Lærere og 1 Lærerinde ere ansatte ved Skolen.

— Det Kongelige Theater har hidtil dannet en europæisk Undtagelse ved ikke at give de større Blades Theaterreferenter fri Adgang. Denne er dog nu af Hensyn til at det er i Theatrets Interesse, at dets Forestillinger ikke som tidligere udelukkende bedømmes efter den første Opførelse, bleven tilstaaet, men betinget af, om Huset er udsolgt til et bestemt Klokkeslet. Jeg vil haabe, at de Forhold, der have gjort Betingelsen nødvendig, maa udvikle sig saaledes, at den kan falde bort i en ikke altfor fjern Fremtid.

— Der er tilstaaet saavel Kasinos som Folketheatrets Personale en lignende fri Adgang til Forestillingerne. Dog gjælder den kun til 4 Pladser for hvert Theater.

— Medens Forfatterhonoraret, i Følge det allerhøjeste Regulativ af 23de Juli 1856, for Helaftensstykker er bestemt til en vis Brøkdel af Indtægten paa de Aftener, Stykket opføres, er der for de Stykker, som kun udfylde en Del af en Forestilling, for hver Gang normeret en fast, i Forhold til Stykkets Længde staaende Pengesum. Ved Stykkernes Opførelse paa det nye Theater er der fremstaaet den Ubillighed, at medens Forfatterhonoraret for Helaftensstykker paa Grund af det større Antal Pladser og disses højere Pris er forhøjet med omtrent 50 pCt., er Honoraret for mindre Stykker forblevet uforandret. Paa denne Ubillighed er der raadet Bod ved allerhøjeste Resolution af 26de Januar 1877, i Følge hvilken Honoraret for de sidst nævnte Stykker ligeledes er bleven forhøjet med 50 pCt.

Fallesen.